

Nr. înregistrare: 99/ 9 ianuarie 2024

RAPORT

referitor la activitatea Comisiei de Etică și Deontologie Universitară în anul 2023

Pentru anul 2023, aprecierea Comisiei de Etică și Deontologie Universitară (CEDU) este că situația respectării eticii universitare, a eticii activităților didactice și de cercetare din Academia de Studii Economice din București s-a încadrat în parametri normali. La un efectiv de peste 25 000 de studenți, cadre didactice și angajați din categoria personalului didactic auxiliar, încălcările și derapajele de la conduita etică, cel puțin cele ajunse la cunoștința CEDU, rămân cazuri izolate.

Componența actuală a CEDU a fost avizată prin Hotărârea Senatului nr. 113/ 26.06.2020, cu modificările ulterioare, adoptate prin HS nr. 143/ 30.07.2020, HS nr. 210/ 16.10.2020, HS nr. 111/ 23.06.2021, HS nr. 259/ 14.12.2022, HS nr. 45/ 22.03.2023 și prin HS nr. 102/ 26.07.2023; componența a fost aprobată prin deciziile rectorului ASE nr. 2878/ 06.07.2020, nr. 3433/ 23.09.2020, nr. 416/ 22.10.2020, nr. 452/ 18.10.2021, nr. 1274/ 21.12.2022, nr. 2090/ 31.03.2023 și nr. 3215/ 07.08.2023.

În prezent, CEDU este format din 15 membri, dintre care 12 cadre didactice și trei studenți. De asemenea, la activitățile sale participă un reprezentant al Direcției Juridic și Contencios Administrativ, precum și un reprezentant al Direcției Resurse Umane. Potrivit rezultatelor alegerilor desfășurate la 25 septembrie 2020, președinte al comisiei este prof. univ. dr. Nicolae Lupu, vicepreședinte – conf. univ. dr. Dragoș Bîgu, iar secretar – studenta-doctorandă Ana-Maria Badea.

CEDU și-a desfășurat activitatea potrivit prevederilor Legii educației naționale nr. 1/ 2011, cu modificările și completările ulterioare, ale Legii nr. 206/ 2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, cu modificările și completările ulterioare, ale Codului de etică și deontologie universitară al ASE (parte a Cartei universitare a instituției), precum și ale Regulamentului Comisiei de Etică și Deontologie Universitară a ASE.

I. Funcția de consilier de etică. Potrivit unei precizări a Secretariatului General al Guvernului din iulie 2021, în universități, monitorizarea respectării normelor de conduită, specifică unui consilier de etică, poate fi realizată prin intermediul comisiei de etică. Proiectul de cod de referință al eticii și deontologiei universitare al Comisiei de Etică și Management Universitar arată că „persoana însărcinată cu [poziția de ombudsman (consilier de etică)] va consilia solicitanții cu privire la potențialele încălcări ale reglementărilor interne, fiind un mediator înainte de a se ajunge în comisia de etică universitară”. Pentru operaționalizare, la nivelul CEDU s-a convenit ca fiecare cadru didactic membru al comisiei să acționeze și în calitate de consilier de etică al propriei facultăți. Astfel, atunci când o scrisoare primită pe adresa comisiei nu a întrunit condițiile de formă ale unei sesizări și, de asemenea, situația descrisă a

fost apreciată ca mai puțin gravă, s-a intervenit, în condiții de confidențialitate, în sensul medierii-consilierii prin consilierul de etică al facultății respective.

Fără ca aceste situații să fie numeroase, ni se pare expresiv exemplul divergenței apărute între două cadre didactice în legătură cu predarea-primirea cheii unuia dintre laboratoarele care se țin încuiate. Deși ambele părți ni s-au adresat în scris, am convenit să nu deschidem un dosar de caz, ci să abordăm situația prin intermediul consilierului de etică al respectivei facultăți. În urma discuției avute, în spatele ușilor închise, abilitățile de mediator ale colegului nostru au făcut posibil un deznodământ fericit, părțile dându-și mâna și angajându-se ca, pe viitor, să evite a se mai pune într-o atare situație.

II. **Dosare de caz.** În cursul anului 2023, CEDU a avut în analiză și deliberare și situații mai grave, care au impus deschiderea unor dosare de caz și justa lor soluționare:

1. **Îmbrânceală la ușa (îngustă) de acces în clădire.** În jurul orei 12, în condițiile aglomerației de la schimbarea seriilor, un student nu ar fi acordat prioritate celor care părăseau clădirea „Victor Slăvescu”. A fost împins înapoi și bruscat de către un alt student. Cel bruscat a reclamat, dar ulterior a refuzat să colaboreze cu CEDU. Prin urmare, comisia s-a desesizat, îndemnându-l să se adreseze organelor de urmărire penală. În schimb, comisia a formulat, pe adresa conducerii ASE, mai multe propuneri de fluidizare a circulației la intrarea în toate clădirile instituției: dirijarea fluxurilor de intrare-ieșire pe uși distincte acolo unde este posibil, atenționarea printr-un autocolant asupra priorității la ieșirea dintr-o clădire, deschiderea celui de-al doilea canat al ușilor la momentele de schimbare a seriilor, introducerea unei restricții de staționare în exterior la o distanță mai mică de 10 m de ușa imobilelor.
2. **Divergențe, mai vechi și mai noi, între doi lideri informali din colectivul unui departament.** Buna recunoaștere în facultate, în universitate și chiar în afara acesteia ar fi determinat-o – cel puțin pe una dintre părți – să exercite anumite competențe și la scara departamentului, unde însă nu deține decât calitatea de membru. Aceasta pe fundalul perpetuării unor neînțelegeri avându-și originea, se pare, în relațiile tensionate dintre vechi profesori, între timp retrași din activitate. Dat fiind efectivul numeros și numărul și mai mare de cadre didactice asociate, directorul departamentului, informal, le-a transferat celor doi competențele de coordonare a unor programe de masterat aflate oarecum în concurență, inevitabil „disputându-și” aceiași candidați. De aceea, comisia a formulat propuneri de stil de management pe adresa directorului departamentului, iar celor două părți le-a propus concilierea pe cale amiabilă, partea reclamată prezentându-i celeilalte părți, în scris, scuzele sale sincere.
3. **Abuz de autoritate din partea unui cadru didactic și refuzul său de a respecta decizia de management.** Abuzul de autoritate s-a manifestat prin limbaj și atitudine de desconsiderare în relația cu studenții, inducerea necesității de a cumpăra cărțile sale în condițiile în care niciun fel de suport de curs nu era pus la dispoziție pe platforma online.ase.ro sau pe altă cale, exigență la nivelul unei rate de promovare sub 30% (mult mai scăzută față de rata de promovare a seriilor de studenți paralele). Se adaugă refuzul de a se corela cu titularii cursului de la celelalte serii și de a colabora în cadrul comisiei de evaluare în cadrul căreia, de altfel, președinte era un terț coleg. Respingând orice propunere constructivă anterioară, de exemplu din partea decanului, cadrul didactic constituia un „caz”. Față de gravitatea situației, dovedită, comisia internă de analiză și redactare le-a propus celor 15 membri ai CEDU să discearnă și să aleagă între sancțiunea avertismentului scris și diminuarea salariului

de bază cu 10% pentru o perioadă de 3 luni. Cu 8 voturi la 7, a fost adoptată sancțiunea mai blândă, a avertismentului scris. Hotărârea CEDU nu a fost contestată. Prin Decizia nr. 11637/16.08.2023, rectorul ASE a pus în aplicare hotărârea respectivă.

4. **O presupusă preluare ilicită a unei idei de afacere din partea unui mentor în cadrul Societății Antreprenoriale Studentești.** Cazul este în analiză, termenul limită pentru transmiterea rezoluției pe adresa petentului și a mentorului reclamat – acesta fiind la rândul său student-doctorand – fiind 27 ianuarie a.c. (Finalizarea analizei și comunicarea rezoluției trebuie făcută în maximum 45 de zile de la primirea sesizării.)
5. **O atitudine de bullying grav la adresa „șefului de grupă”.** Mesajele telefonice transmise sunt de cea mai joasă speță. Cazul este de asemenea în analiză, cu același termen limită, și anume data de 27 ianuarie a.c.

Considerăm că prezentarea, pe această cale, a cazurilor apărute constituie parte a acțiunii de prevenție și de consacrare a unei paradigme proactive în respectarea normelor de etică și deontologie universitară, precum și de combatere a unor comportamente lipsite de etică.

III. **Participarea la dezbateri și alte manifestări.** În cursul anului 2023, membri ai CEDU au participat, fizic sau online, la câteva manifestări, de obicei în format dezbateri:

- a) *Etică și integritate. Strategia națională anticorupție 2021-2025*, 30-31 martie 2023, curs în organizarea Focus Training ;
- b) *Valorile etice în societatea actuală – Etica dezvoltării durabile – de la educație la diplomație*, 4-6 mai 2023, conferință internațională în organizarea Universității „Transilvania” din Brașov;
- c) *Școala de Integritate a Consorțiului Universitaria*, 14-16 septembrie 2023, la Buziaș, în organizarea Universității de Vest din Timișoara.

IV. **Revizuirea Codului de etică și deontologie universitară.** Prin Hotărârea Senatului nr. 85/19.07.2023, președintele CEDU a fost inclus în componența Comisiei pentru revizuirea Cartei universitare a ASE, participând activ la adaptarea Codului de etică și deontologie universitară al ASE – parte a Cartei universitare – în conformitate cu prevederile noii legi a învățământului superior (Legea nr. 199/ 2023), precum și cu experiența cazuisticii CEDU din ultimii ani. Propunerile s-au făcut după consultarea tuturor membrilor CEDU. Câteva dintre noutățile viitorului Cod de etică și deontologie universitară: instituirea unei subcomisii dedicate eticii cercetării, instituirea consilierului de etică, monitorizarea de către CEDU a desfășurării cursurilor de etică și integritate academică, adăugarea ca abatere în conținutul codului a hărțuirii în toate formele sale.

De altfel, fără să avem cunoștință de intenția legiuitorului – care a inclus ca atribuție a comisiei de etică, prin lege, monitorizarea desfășurării cursurilor de etică și integritate academică – în aprilie ne-am adresat, pentru prima dată, tuturor cadrelor didactice din ASE care susțin această disciplină: în acel moment erau 72 de colegi, care o predau la 167 de formații de studiu de la masterat, licență și doctorat; mai mult de jumătate dintre colegi predau disciplina la câte o singură formație de studiu. În pregătirea anului universitar următor, pentru disciplina etică și integritate academică, credem că se impune inițiată elaborarea unei fișe a disciplinei - cadru.

De asemenea, în cursul anului 2023, CEDU a realizat un număr de demersuri și rapoarte administrative, inclusiv la solicitarea Biroului de Relații cu publicul al ASE.

Potrivit Regulamentului Comisiei de Etică și Deontologie Universitară a ASE, art. 7, prezentul raport anual „se prezintă Rectorului și Senatului Academiei de Studii Economice din București și constituie un document public”.

PREȘEDINTELE COMISIEI,

prof. univ. dr. Nicolae LUPU